Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Direkt: 08 624 74 00
Fax: 08 85 13 29
Allmänt: info@wwf.se

www.wwf.se

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
E-post: n.remissvar@regeringskansliet.se

Ulriksdal 2 oktober 2020

Världsnaturfonden WWF remissvar om Naturvårdsverkets förslag på jakttider, (N2020-01735-FJR)

Världsnaturfonden WWF vill lämna följande synpunkter på Naturvårdsverkets förslag till nya jakttider.

Sammanfattning:

- WWF anser att förslagen för allmän jakt är väl grundade och väl motiverade. Vi har synpunkter på att jakttiderna för flera arter får tidig start respektive sent avslut. Det specifiseras i texten nedan.
- WWF anser att de förslag till skyddsjakt som lämnats för sädgås, grågås, vitkindad gås, kanadagås, trana och sångsvan inte kan genomföras på det sätt som föreslagits. Som det är upplagt så innebär det i princip att det blir en allmän jakt på dessa arter. Skyttsjakten gäller även under vårflyttningen vilket inte borde vara tillåtet och vi avråder starkt från detta. Förvaltningsplaner måste utarbetas för ovan nämnda arter och grunderna för eget beslut om skyddsjakt samt instruktioner om förbyggande åtgärder skall införas i jaktförordningen.
- Gränsen för flockstorlek för ovan nämnda arter är satta till endast två ungar per familjegrupp. Denna definition måste göras om.
- WWF avstryker förslaget om att införa licensjakt på knubbsäl.
- Säljakt bör behandlas med stor försiktighet då gråsäl och knubbsäl har olika levnadsförutsättningar. WWF förordar skyddsjakt framför licensjakt då skyddsjakt tjänar ett syfte mot störande individer i garn – och burfiske.

Allmänna synpunkter:

Grunder för beslut saknas i jaktlagen och jaktförordningen
Grunder för vilka arter som kan jagas och tiderna när sådan jakt kan ske, samt omfattningen av jakten, ska finnas i jaktlagen och jaktförordningen. WWF kan konstatera att sådana grunder saknas där. Det innebär att den genomgång som här görs av jakttider inte kan söka stöd i den lagstiftning som egentligen ska ange förutsättningarna för olika ställningstaganden och beslut. I brist på detta har Naturvårdsverket valt att använda art- och habitatdirektivet, fågeldirektivet och

Förtroenderådets ordförande:
Hans Majestät Konungen

Stiftelsens generalsekreterare:
Håkan Wirtén

Registrerad som:
Världsnaturfonden WWF
Org.nr: 802005-9823
Plusgiro 90 1974-6
Bankgiro 901-9746

100% återvunnet papper

emellanåt även sin egen viltstrategi ”Strategi för svensk viltförvaltning” som grund för förslaget. Båda direktiven ska vara implementerade i jaktlagen men är inte det. Idag är implementeringen för förvaltningen gjord endast för de stora rovdjuren. Hänvisning till direktiven ska inte behöva göras, det ska finnas i lagen. Strategin är just en strategi och bör inte användas som grund för beslut utan är en grund för Naturvårdsverkets arbete. Regeringen bör snarast se till att direktiven implementeras i jaktlagen som vårt medlemskap i EU föreskriver.

Otydligheten ovan innebär att förtroendet för viltförvaltningens grunder blir lågt och det är viktigt att detta åtgärdas.

Förvaltningsplaner
För fåglar och däggdjur som kan åstadkomma omfattande skada på gröda bör nationella och regionala förvaltningsplaner utarbetas. Dessa planer ska redovisa de problem som finns och ge förslag på hur de ska lösas. Det är viktigt att analysera och samla alla grunder för olika beslut om åtgärder på ett och samma ställe och detta kan med fördel göras i en förvaltningsplan. Det finns då bättre förutsättningar att föreslå åtgärder i en logisk hierarki som är anpassad och effektiv. Det kan handla om förebyggande åtgärder, riktad skyddsjakt eller i vissa fall under rätt tid och på rätt plats, skyddsjakt eller allmän jakt.

Jaktlagstiftningen ger idag inte riktlinjer om att skriva förvaltningsplaner eller vad de ska innehålla. Viktigt är att sådana förvaltningsplaner ska utgöra grunden för beslut om olika åtgärder som exempelvis jakt. WWF kan konstatera att ett samlat grepp för att lösa skadeproblem som olika fågelarter och däggdjur ger upphov till inte löses på ett effektivt sätt idag. Det framgår tydligt i det förslag till jakttider som nu är under remissbehandling.

WWF anser att regeringen i jaktlagstiftningen ska införa en möjlighet att upprätta nationella och regionala förvaltningsplaner samt att dessa ska utgöra en grund för beslut om olika åtgärder. Några av de arter som borde ha förvaltningsplaner är storskarv, kaja, kanadagås, grågås, vitkindad gås, sångsvan, trana, vildsvin, mink och kronhjort.

Allmän jakt
Världsnaturfonden WWF har som grundprincip i våra ställningstaganden att allmän jakt endast bör vara tillåtet om arten dels har gynnsam bevarandestatus, dels om arten har ett nyttjandeområde, dvs används på något sätt som mat eller att delar användas till andra ändamål. Saknas något av dessa motiv bör arten inte ha allmän jakttid. Om problem för människors verksamheter eller andra skäl uppkommer och som rör arter som saknar allmän jakttid bör skyddsjakt tillämpas.

Jakt under häckningstid och flyttningstid
Vilda fåglar ska vara fredade under vårflyttning, inför och under häckningens olika stadier. Detta är reglerat bland annat i fågeldirektivet. Det påpekas i förslaget men ett antal undantag är ändå föreslagna för flera arter.

WWF anser att allmän jakttid under vårflyttning och under häckningstid inte ska förekomma. Om problem uppkommer bör i så fall en strikt skyddsjakt tillämpas, om ingen annan lämplig lösning finns.

Den allmänna jakttiden för många sjöfåglar föreslås starta 21 augusti. För vissa sjöfågelarter innebär det att de sena kullarna knappt ha blivit flygga och en jakt då stör slutfasen av häckningen då ungarna ska lämna honan. För att undvika detta vore lämpligare att starta jakten den 25 augusti som gjordes förr i tiden.

Det föreslås att skyddsjakt på sångsvan på eget initiativ ska kunna ske fram till 31 mars. Många svanar är redan då på häckningsplatsen och förbereder häckningen.

WWF anser att detta inte ska vara möjligt och datumet bör ändras till 1 mars. Samma sak gäller för trana där skyddsjakt ska kunna ske från första april till 30 maj det vill säga en stor del av den tid då tranflockar landar och vilar inför den fortsatta resan till häckningsplatserna samt att häckande tranor kan gå i grupper om fler än fyra individer.

Samma resonemang gäller för däggdjur och där motsvarande bestämmelser om fredning under den tid de har ungar finns angivna i art- och habitatdirektivet. För flera arter finns jakttid under den tid de har ungar och för att ha det bör starka skäl föreligga. Ramarna finns inte angivna i jaktlagstiftningen vilket de borde vara.

Detaljerade synpunkter:

6.9. Utgångspunkt, område för jakt 59
WWF anser att om arter, ej hemmahörande på Gotland, dyker upp så bör de avlägsnas genom skyddsjakt och inte med allmän jakt.

7. Allmän jakttid, hare 60
WWF stödjer Naturvårdsverkets förslag om att ta fram förvaltningsplaner för hare, förvaltningsplaner bör identifiera åtgärder för att stärka populationen för skogshare.

9. Allmän jakttid, rödräv 65
Sluttid för rödrävsjakt bör justeras framförallt av djuretiska skäl, med tanke på att den tangerar artens reproduktionstid och yngelvård. Det är dock fortsatt viktigt att minska antalet rödrävar i närheten av fjällrävslyor för att minimera risken för att rödräven konkurrerar ut den starkt hotade fjällräven.

12. Allmän jakttid, grävling 70
WWF anser att jakttiden bör justeras efter reproduktionstid, det är förvisso bra med en tidigarelagd sluttid men starttiden bör senareläggas.

17.2. Allmän jakttid, sädgås 90
WWF stödjer förslaget att den allmänna jakten på sädgås avskaffas.

20. Allmän jakttid, kanadagås 96
WWF anser att jaktstarten bör vara 25 augusti då kanadagäss fortfarande den 11 augusti kan ha ungar som inte är fullstora. De bör vara fredade under hela häckningstiden.

21. Allmän jakttid, gräsand, kricka och bläsand 98
WWF stödjer förslaget att allmän jakt på kricka och bläsand avskaffas.

Jaktstarten för gräsand bör flyttas fram från 21 till 25 augusti då sena kullar är beroende av honan.

22. Allmän jakttid, knipa och storskrake 103
Jaktstarten för knipa och storskrake bör flyttas fram till 25 augusti då sena kullar är beroende av honan.

23. Allmän jakttid, alfågel och sjöorre 105
WWF stödjer förslaget att den allmän jakt på alfågel avskaffas.

24. Allmän jakttid, vigg 109
Jaktstarten för vigg bör flyttas fram till 25 augusti då sena kullar är beroende av honan.

25. Allmän jakttid, ejder och småskrake 111
WWF stödjer förslaget att den allmän jakten på ejder och småskrake avskaffas.
En svensk förvaltningsplan bör tas fram för ejder då minskningen för arten är oroande.

26. Allmän jakttid, dalripa och fjällripa 114
Dalripa och fjällripa kommer i framtiden att påverkas av den globala uppvärmningen och de förändrade snöförutsättningarna och den igenväxning av fjällen som kommer att ske. Antalet häckningar av jaktfalk har redan idag minskat med ca 30 procent (Norrbottens Ornitologiska Förening). Jaktfalken är mycket beroende av riptillgången då det är en basföda för den. WWF anser, som föreslås för skogshare, att det ska upprättas förvaltningsplaner även för fjällripa och dalripa. Dessa arter kan komma att få det svårt i framtiden och då är det viktigt att följa bestånden. Jakt är en del av det som påverkar ripornas förekomst. En samordning med Norge bör göras när det gäller arternas status och jaktuttag.

27. Allmän jakttid, järpe, orre, tjäder 118
WWF stödjer förslaget att inte längre tillåta jakt på järpe i Götaland.

31. Allmän jakttid, morkulla 126
WWF stödjer förslaget att starttidpunkt för jakten på morkulla senareläggs.

32. Allmän jakttid, havstrut, gråtrut och fiskmås
WWF stödjer förslaget att allmän jakt på havstrut och gråtrut avskaffas.

33. Allmän jakttid, ringduva 131
WWF anser att jaktstarten för ringduva ska vara 1 september. Att börja jaga ringduva redan 1 augusti tycker vi är felaktigt då många ringduvor fortfarande har ägg eller ungar. Alla arter bör vara fredade under häckningstiden. Jaktstarten bör vara 1 september även om detta är på gränsen för att de sista ungarna blivit självständiga. Problem med ringduvor på fält med odling bör istället lösas genom skyddsjakt. Den globala uppvärmningen gör och kommer att göra att det dessutom blir gynnsamt för ringduvan att ha en längre häckningssäsong.

34. Allmän jakttid, björktrast 133
WWF ser inte någon anledning till att ha jakttid på björktrast då den inte nyttjas på något sätt. Problem med björktrastar som äter bär och frukter kan åtgärdas genom den möjlighet till skyddsjakt som finns.

36. Allmän jakttid, kråka, kaja skata
WWF stödjer förslaget till de förkortade jakttiderna för kaja, kråka och skata. Alla

fåglar ska vara fredade under häckningstid. För individer av dessa arter och som skapar problem kan skyddsjakt användas.

38. Allmän jakttid, ny punkt, snatterand 140
WWF är tveksamt till allmän jakttid på snatterand då populationen fortfarande är liten. Att snatterand kommer in på listan över arter med allmän jakttid är en logisk följd av grunderna för utvärderingen av möjligheterna till jakt även om antalet snatteränder fortfarande är litet. WWF känner en viss tveksamhet över att ha allmän jakttid på denna art. Om jakt ska tillåtas så krävs att arten övervakas och kanske förses med en förvaltningsplan.

39. Allmän jakttid, inlämnade förslag som inte tas vidare.
WWF välkomnar att förslag på jakttid för arter som hermelin, ekorre och enkelbeckasin inte tas vidare.

41. Licensjakt på säl 157
WWF avstryker förslaget. WWF anser att skyddsjakt är det verktyg som ska användas, ej licensjakt. Innan något annat beslutas, det vill säga innan licensjakt för knubbsäl eventuellt införs, ska prövotiden för licensjakten på gråsäl avslutas och utvärderas.

När det gäller vikaren så anser WWF att det i nuläget är olämpligt att införa licensjakt då vikaren är helt beroende av att föda sina kutar på isen, en is som nu minskar i omfattning på grund av den globala uppvärmningen. Inom några få år kan förutsättningarna för vikaren snabbt förändras till det sämre.

43.3. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund på klövvilt 169
WWF välkomnar större hänsynstagande för djurvälfärdsaspekter för exempelvis älg och vildsvin, som då innebär att enbart hund som ställer vilt kan komma att tillåtas under de mer värmekänsliga tiderna.

43.4. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund på björn, varg, järv och lo 170
WWF anser att jaktträning med hund enbart ska förekomma under jakttider för hund, för att minimera störning hos rovdjur, men även hos de djurarter som inte är föremål för jaktträning men som delar samma habitat. I övrigt anser WWF att under de tidsperioder då djur är dräktiga eller har uppfödningsperioder bör jakt med hund och/eller jaktträning med hund ej förekomma om inte ytterst nödvändigt. Det är givetvis viktigt med vältränade hundar vid exempelvis eftersök eller jakt, men djurvälfärdsperspektiv, för de vilda djuren, ska också tas i beaktande. Under svåra väderförhållanden eller andra ”ansträngande omständigheter” (tex perioder av födobrist för vilda djur) bör jakt med hund och jaktträning med hund undvikas för att inte orsaka onödig störning eller lidande hos de vilda djuren.

43.5. Gällande bestämmelse – hund som förföljer älg 173
WWF stödjer resonemanget om att senarelägga tiden för jaktträning för hund som förföljer älg till 1 oktober i områden där jakten tar sin början i oktober månad, samt förslaget om en harmonisering av sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer älg till den 31 januari.

43.9. Gällande bestämmelse – hund som förföljer björn 174
WWF stödjer förslaget om att inte starta jaktträning före jaktstart gällande björn. WWF förespråkar dock ökad hänsyn till idegång och djurvälfärdsperspektiv då licensjakten kan vara över inom ett par dagar medan då jaktträning, med den störning det innebär för björnar som ska gå i ide, får fortgå tom 15 oktober i stort sett i hela landet. Sluttiden för jakt och jaktträning bör harmonisera över landet och avslutas 30 september för att minimera störning i samband med idegång hos björnar. Jaktträning bör dessutom avslutas i samband med att licensjakten avlyses för att ta ökad hänsyn till björnarnas välfärd.

43.17. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vildsvin 177
WWF stödjer förslaget om att enbart tillåta hund som ställer vildsvin under den mer värmekänsliga perioden.

43.21. Gällande bestämmelse – hund som förföljer rödräv 179
WWF anser att det är bra att slutdatum tidigareläggs för att inte överlappa med hundförbudstiden och för att minska störning på andra arter, samtidigt bör sluttid för rödrävsjakt i övrigt, justeras framförallt av djuretiska skäl, med tanke på att den tangerar artens reproduktionstid och yngelvård.

43.25. Gällande bestämmelse – hund som förföljer lo 179
WWF är kritiska till att tillåta jaktträning med hund en månad innan starttid för eventuell licensjakt, särskilt som det sker under en tid då ungar fortfarande går tillsammans med honan. Störningen på lodjur under en känslig period, som exempelvis parningstid och ungvårdnad innebär, bör begränsas.

43.33. Gällande bestämmelse – hund som förföljer annat vilt 183
WWF är kritiska till att tillåta jaktträning med hund en månad innan starttid för eventuell licensjakt, jaktträning bör dessutom avslutas i samband med att licensjakten avlysts för att minimera störning och stress för järv och varg.

44. Skyddsjakt på enskilds initiativ 189

56. Skyddsjakt JF bilaga 4, sädgås 214

57 Skyddsjakt JF bilaga 4, grågås 57 sid 217

28 Skyddsjakt JF bilaga 4, vitkindad gås 28 sid 219

59 Skyddsjakt JF bilaga 4, kanadagås 59 sid 222

66 Skyddsjakt JF bilaga 4, storskarv 66 sid 232 (se även nedan)

67. Skyddsjakt JF bilaga 4, förslag ny punkt: trana och sångsvan 237 (se även nedan)

WWF anser att förslagen om skyddsjakt på Sädgås, grågås, vitkindad gås, kanadagås, storskarv, trana och sångsvan inte ska genomföras. Först måste förvaltningsplaner för dem utarbetats och grunderna för eget beslut om skyddsjakt finns införda i jaktförordningen. Samma krav på förebyggande åtgärder ska ställas för skyddsjakt på enskilds initiativ som görs idag av länsstyrelserna när de prövar ansökan om skyddsjakt enligt 23 a § i jaktförordningen. Ett system för rapportering av skyddsjakt måste upprättas.

Grunden för att kunna ta enskilt beslut om skyddsjakt ska basera sig på:

1. Grunder som anges i varje läns förvaltningsplan för arten.
2. Genomgång av möjlighet till förebyggande åtgärd.
3. Förankring i något av de fyra motiv som finns i 23 a § i jaktförordningen.

Den storlek på flock som föreslagits för att undvika att familjegrupper splittras är felaktig för sädgås, grågås, vitkindad gås, kanadagås och sångsvan. Samtliga dessa har oftast fler än två ungar och för gässens del kan de dessutom ta ungar från varandra. För trana är flockstorlek riktig. Om man eftersträvar en gemensam gräns för flockstorlek så kanske 10 istället för föreslagna 5, vara något att utgå ifrån.
Det system som nu föreslås innebär att det i princip blir en förtäckt allmän jakt på samtliga dessa arter under hela vintern. Inga krav ställs förutom att de ska vara fem eller fler, vara vid ett fält med oskördad gröda och detta inkluderar även vall. Inga gränser sätts för hur många som får skjutas eller hur skyddsjakten ska bedrivas.

WWF anser att betesskador från stora fåglar är ett stort problem och som måste lösas på olika sätt. Det bör ske med en förvaltningsplan som grund och som sträcker sig 20 år framåt i tiden. Skyddsjakt ska vara en del av lösningen men inte på det sätt som föreslås här.

66. Skyddsjakt JF bilaga 4, förslag ny punkt: storskarv 232
WWF anser att förslaget till skyddsjakt på enskilds initiativ inte ska genomföras. Med den nationella förvaltningsplanen som grund bör regionala förvaltningsplaner för storskarv utarbetas och fastställas i samtliga län. I dessa ska utbredning och antal och dynamik i populationen beskrivas. Problem som finns ska analyseras och förslag till åtgärder beskrivas samt vad olika åtgärder får för effekt. Planerna bör ha en framförhållning på 20 år med regelbunden avstämning med uppföljning och samordning av fiskbeståndens utveckling. Det finns olika åsikter om skarven och det innebär att den modell som föreslås och som ger en stor frihet att skjuta obegränsat antal skarvar även när dessa har ungar riskerar att hota andra fågelarter som samhäckar i skarvkolonier eller dess närhet, exempelvis berguv och havsörn. Fåglar ska inte heller jagas under häckningstid vilket framgår av fågeldirektivet.

67. Skyddsjakt JF bilaga 4, förslag ny punkt: trana och sångsvan 237
WWF anser att det är helt olämpligt att få skyddsjaga trana och sångsvan som rastar under vårflyttningen utan att det först provats att skrämma fåglarna. Förslaget kommer att innebära att många rastande flockar med trana kommer att störas. Det har hittills varit så att fåglar inte ska få jagas under sin väg norrut mot häckningsplatserna. Att genom jakt splittra par på väg till häckningsplatsen har hittills ansetts som oetiskt. Det är ett stort avsteg mot den tidigare gällande principen. WWF anser att skyddsjakten på sångsvan om den ska förekomma borde sluta senast 1 mars då sångsvanarna numera på grund av den globala uppvärmningen flyttar tidigare och det är möjligt att det kommer att bli än tidigare i framtiden när is- och snösäsongen blir kortare.
Det föreslås att skyddsjakt på sångsvan på eget initiativ ska kunna ske fram till 31 mars. Många svanar är redan då på häckningsplatsen och förbereder häckningen. WWF anser att detta inte ska vara möjligt och datumet bör ändras till 1 mars. Samma sak gäller för trana där skyddsjakt ska kunna ske från första april till 30 maj det vill säga när tranorna häckar. Par kan före innan äggläggningen startar finnas i grupper om fler än 4 individer och är då tillåtna för skyddsjakt.

För Världsnaturfonden WWF

Håkan Wirtén — Generalsekreterare

Sandra Jönsson — Rovdjursexpert